

N:o 121.

Af herr **H. H. Lilliehöök**, om ändrad lydelse af § 15 i förordningen angående patent den 16 maj 1884.

Under den tid, 1884 års patentförordning varit gällande, hafva klagomål framkommit öfver åtskilliga af dess bestämmelser, hvilka äro för industrien och uppfinnareverksamheten synnerligen ofördelaktiga och mer eller mindre skada deras berättigade intressen.

En af de bestämmelser, som i detta afseende i synnerhet tilldragit sig uppmärksamheten, innehålles uti §. 15 af nämnda förordning och afser en patenterad uppfinnings utöfning inom viss tid efter det patent beviljats. — Det utöfningstvång, som denna § ålägger uppfinnaren, nemligen att han skall ha »i något väsentligt omfång» bragt sin uppfinning till utöfning här i riket inom tre eller, med patentbyråns begifvande, inom fyra år från det patentet beviljats, och att utöfningen sedermera icke vid patenträttens förlust får afbrytas längre tid än ett år i sänder, är onekligen en tryckande börda för uppfinnaren.

Visserligen förflyta i allmänhet några månader, innan ett sökt patent beviljas, hvarigenom patenthafvaren beredes ett något större rådrum för att förbereda uppfinningens utöfning. Men dels har en uppfinnare i allmänhet ej en sådan ställning, att han kan våga att vidtaga sådana åtgärder, innan han är säker om att erhålla patentet, och dels kan det särskildt i vårt land, der kapitalisterna ännu endast i ringa mån understödja uppfinnarearbetet, ofta dröja mycket längre tid än fyra år, innan nödigt förlagskapital kan anskaffas äfven för ganska värdefulla uppfinningar. Härtill kommer, att utöfningstvångets syftemål, som är uppfinningarnes tillgodogörande i den inhemska industrien, ingalunda uppnås genom föreskriften om utöfningstvånget. Den utöfning, som sker endast på grund af patentförordningens föreskrift, kommer i sjelfva verket icke alls den inhemska industrien till godo. Den består nästan utan undantag blott deruti, att patenthafvaren hvarje år i en verkstad

eller annorstädes låter utföra just så mycket af sin uppfinning, som han anser fordras för att densamma skall vara utöfvad »i något väsentligt omfång», hvarefter fabrikationen åter nedlägges. Så fortgår detta »försvarsarbete», hvilket för uppfinnaren kan vara ganska dyrbart, men för den svenska industrien är fullkomligt värdelöst, år från år, till dess patenthafvaren antingen af brist på medel måste låta sitt patent förfalla eller ock lyckas få en verklig tillverkning i gång härstädes eller i utlandet.

Att den i § 15 medgifna tre-, högst fyraåriga utöfningsfriheten oftast är alldeles otillräcklig, är tydligt för hvar och en, som vet huru lång tid det erfordras för ordnandet äfven af en relativt liten tillverkning och spridning af nya produkter, och att detta är ännu mycket svårare för uppfinnarne, som i allmänhet ej sjelfva hafva medel att exploitera sina uppfinningar, utan vanligen måste anlita hjälp af andra personer, torde äfven inses. På den korta tiden af tre à fyra år måste uppfinnaren skaffa nödigt kapital, uppbygga fabrik, igångsätta densamma, i stort utexperimentera sin metod och i väsentligt omfång utöfva uppfinningen. Detta kan endast i sällsynta fall lyckas honom och i många fall är det rent af omöjligt.

Ty vid utöfningen af sådana uppfinningar, som afse väsentliga förändringar och beröra stora ekonomiska intressen, såsom uppfinningar inom arméns och flottans utrustningar, bergshandteringen, kemisk-tekniska storindustrien, fartygskonstruktioner m. fl., är en uppfinnare i så hög grad beroende af andras goda vilja och tillmötesgående, att han derför utan ingenting kan uträtta för uppfinningens utöfning.

I så fall förlorar han emellertid sin patenträtt, och bestämmelsen om utöfning gör derför uppfinnarens ställning osäker gent emot inkräktare, som vid många tillfällen i all bekvämlighet kunna afvakta patents förfallande på grund af bristande utöfning och derefter tillägna sig uppfinningen.

I öfrigt får jag värdsamt framhålla den orättvisa, som den i denna § stadgade utöfnings skyldigheten innebär i princip, då uppfinnaren derigenom förhindras att efter sitt godfinnande förfoga öfver sin egendom och genom denna § ställas i en i rättsligt hänseende långt ogynnsammare ställning än andra intellektuella arbetare, t. ex. konstnärer och författare, hvilka för en mycket längre tid fått sig tillerkänd full och oinskränkt eganderätt till produkterna af sitt andliga arbete.

Af det anförda synes framgå, att utöfnings tvånget borde helt och hållet afskaffas, men då ingen utsigt till dess fullständiga borttagande torde för närvarande förefinnas, vill jag värdsamt hemställa, det § 15

ändras derhän, att tiden, inom hvilken en uppfinnare är skyldig att utöfva en uppfinning, betydligt förlänges. Genom denna förändring skulle dessutom, vid sådana ofta högst genomgripande uppfinningar, som afse förbättringar af annans patenterade uppfinning, de stridiga ordalydelse-erna i patentförordningens §§ 15 och 22 blifva relativt ofarliga.

Uppfinnare, som gjort dylika förbättringar, äro nemligen enligt § 22 förbjudna att utan hufvudpatentegarens medgifvande tillverka de patenterade föremål, till hvilka uppfinningen är anbragt, så vida de ej vilja utsätta sig för att blifva dömda för patentbrott, men de äro å andra sidan genom § 15 nära nog nödsakade att begå detta brott, så vida de ej skola förlora sin egen panträtt.

Till ytterligare stöd för hvad jag här ofvan anfört, tillåter jag mig att erinra om de behjertansvärda uttalanden, som förekomma i byråchefens för kongl. patentbyrån underdåniga berättelse angående byråns verksamhet åren 1885—1888 (pag. 34—38). På der anförda skäl förordar herr byråchefen kraftigt, bland annat, att *bestämmelserna angående utöfningen väsentligen förändras.*

På grund af hvad jag sålunda anfört, vågar jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen för sin del måtte besluta, att § 15 af Kongl. Maj:ts nådiga förordning angående patent, gifven Stockholms slott den 16 maj 1884, måtte erhålla följande ändrade lydelse:

§ 15.

Patenthafvare åligger att inom sju år från det patentet beviljades — — — — — utsträcka nämnda tid till nio år, så ock — — — — — patentet förverkadt.

Vördsamt anhålles om remiss till lagutskottet, till hvilket jag lemnar rätt att göra nödiga redaktionsförändringar.

Stockholm den 27 januari 1895.

H. Lilliehöök.

I motionens syfte instämmer

Edv. Svensson.